

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Batı'nın Hoş Karşılması ile İngiltere'nin Reddetmesi Arasında Sudan'da Yeni Başbakan Atanmasının Yansımaları

Sudan Tribune web sitesi 19 Mayıs 2025 tarihinde, Sudan Yüksek Konseyi Başkanı Abdulfettah Burhan'ın Kamil El-Tayyib İdris'in başbakan olarak atanmasına karar verdiğini yayımladı. İdris, Burhan'ın 25 Ekim 2021'de sivil hükümete karşı gerçekleştirdiği darbenin ardından siyasi uzlaşının başarısız olmasının akabinde Ocak 2022'de Abdullah Hamduk'un istifa etmesinden bu yana bu göreve gelen ilk kişi oldu.

Kasım 1997'den Eylül 2008'e kadar Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Genel Direktörü olarak görev yapan, Uluslararası Eserlerin Korunması Federasyonu Genel Sekreteri olan ve 2010 seçimlerinde devrik Devlet Başkanı Ömer El Beşir'e karşı aday olan Kamil İdris'in yeni Başbakan olarak atanması, Sudan'ın Suudi Arabistan Büyükelçisi Dafallah El-Hac'ın özür dilemesinin ardından gerçekleşti ve Burhan, Egemenlik Konseyi üyelerinin bakanlıklar ve hükümet birimleri üzerindeki denetimini iptal etti. Hükümet 19 Şubat 2025'te bir anayasa değişikliği yaparak Egemenlik Konseyi'ne, geçici yasama makamının (Egemenlik ve Bakanlar Konseyleri) tavsiyesine dayanarak başbakanı atama yetkisi vermiş ve geçiş dönemini 23 Şubat 2025'ten itibaren 39 aya uzatmıştı.

Kamil İdris'in atanması farklı tepkilere yol açtı; zira bazı siyasi güçler bu adımın meşruiyetinden şüphe duyduklarını ifade ettiler. Nitekim Vatancı akımın liderlerinden Nureddin Selahaddin, mevcut durumun gölgesinde kurulacak herhangi bir hükümetin dahili veya harici olarak kabul görmeyeceğini söyledi. Buna karşılık Cibril İbrahim liderliğindeki Adalet ve Eşitlik Hareketi bu adımı memnuniyetle karşıladı ve bunu, üç buçuk yıldan fazla süren ve hizmetlerin bozulmasına neden olan yürütme boşluğundaki durumun sona ermesi olarak nitelendirdi.

Sivil hükümetin atanması Batılı güçlerin taleplerinden sayılmakta ve İngiliz politikasının araçlarından biri olarak kullanılmaktadır; bu nedenle Burhan, Batı'nın ajanlarından biri olan Kamil İdris'i başbakan olarak atayarak, en sevdiği adamı Hamduk'un geri dönmesini isteyen İngilizlerin baskısının önündeki yolu kesmek için acele etti. Amerikan yanlısı çevreler de bu adımı hemen desteklediler.

21 Mayıs 2025 tarihinde Al-Ghad Al-Sudani web sitesi, yol haritasını önceden memnuniyetle karşılayan Birleşmiş Milletler'in atamaya destek verdiğini bildirdi. BM Genel Sekreteri Sözcüsü Stephane Dujarric, Genel Sekreterliğin bunun, ulusal uzlaşya öncelik veren, Sudan halkına hizmet eden, silahların susturulmasına katkıda bulunan ve temel hizmetleri sağlayan somut ilerlemeler kaydetmekle birlikte barışı sağlayacak geniş temsiliyetli bir teknokrat hükümet kurmak için kapsamlı istişareler yönünde bir adım olmasını umduğunu söyledi.

Afrika Birliği Komisyonu Başkanı Mahmud Ali Yusuf ise İdris'in atanmasını memnuniyetle karşıladı ve bunu kapsamlı bir hükümete doğru atılmış bir adım olarak nitelendirdi ve bunun anayasal düzenin ve demokratik yönetimin yeniden

tesis edilmesine katkıda bulunacağını umduğunu ifade etti. Tüm Sudanlı tarafları, sivil ve kapsayıcı bir liderlikle barışçıl geçişi gerçekleştirmek için çabalarını yoğunlaştırmaya çağırdı ve Komisyonun uluslararası ve bölgesel ortaklarla iş birliği içinde Sudan'a destek vermeye hazır olduğunu vurguladı.

Arap Birliği de bu atamayı memnuniyetle karşıladı ve bunu ulusal sivil kurumların çalışmasının yeniden sağlanması yönünde “önemli” bir adım olarak değerlendirdi. Genel sekreterlikte sorumlu bir kaynak, Birliğin, Sudan'ın birliğini ve istikrarını desteklemek, kalkınma ve insani ihtiyaçlara yönelik uluslararası müdahaleyi güçlendirmek, sivil dönüşüm sürecini yeniden başlatmak ve tüm sivil toplum bileşenlerinin katılımıyla Sudanlıların liderlik ettiği kapsamlı bir siyasi süreç başlatmak için çabalarını yoğunlaştıracığını söyledi.

Bu uluslararası hoş karşılamaya İngiltere de seyirci kalmadı. Zira 22 Mayıs 2025'te Tasamuh News web sitesi, İngiliz lordu Jeremy Purvis of Tweed'in, İdris'in atanmasını, çatışmanın taraflarından birine sahte meşruiyet kazandırma girişimi olarak nitelendirdiğini aktardı. İngiliz Lordlar Kamarası'nda Sudan hakkında yapılan özel bir oturumda, atanan başbakanın savaşın taraflarından birinin “kuklası” olduğunu söyledi. Afrika Birliği'nin hoş karşılamasından duyduğu endişeyi ifade etti ve Birleşmiş Milletler'in de aynı yolu izleyebileceği, bunun da halkın iradesini ifade eden meşru bir süreç olmaksızın emri vaki otoritenin pekişmesine katkıda bulunabileceği uyarısında bulundu.

Purvis, halkın gerçek katılımı olmadan ordu veya milisler tarafından şekli sivil liderlerin dayattığı girişimlerin krizi daha da karmaşık hale getireceği eklemesinde bulunarak toplumun tüm kesimlerini temsil eden sivil liderliğin barış sürecini desteklemesi çağrısında bulundu.

Bugün dünyayı yöneten bu kapitalist sistemin gölgesinde bir başbakan atamak gerçek bir çözüm getirmeyecek, aksine krizleri daha da derinleştirecektir. Müslümanların başındaki ajan yöneticilerin benimsediği kapitalist sistem, despot kafiri karar sahibi kılmış ve bu da insanların yoksulluk, zulüm ve kargaşa içinde yaşamasına neden olmuştur.

Gerçek çözüm, yaklaşık on üç yüzyıl boyunca dünyayı yöneten Hilafet sisteminin olduğu azim İslam'ın sistemine geri geri dönmekte yatmaktadır; zira Hilafet, on yüzyıldan fazla bir süre boyunca dünyanın süper devleti olmuş ve insanlar için güvenlik, adalet ve onur gerçekleştirmiştir; çünkü Hilafet sistemi, Allah'ın vahyinden türemiş ve Hakim ve Habir olanın katından gelmiştir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Abdulhâlik Abdûn Ali - Sudan